IL-HAMSA U GHOXRIN HADD MATUL IS-SENA (2017) IL-GENEROZITÀ TA’ ALLA LI TMUR LIL HEMM MID-DNUB TAGHNA

Contributed by Frans Galea
Saturday, 23 September 2017

Din
hija il- Liturgija tal-Hamsa u Ghoxrin Hadd matul is-Sena (2017) bi hsibijiet min Joe Rapa.

Alla hu M'abba u l-Im'abba hi dejjem
!eneru|a. L-o!!ett tal-Im'abba ta’ Alla
huwa l-bniedem, huwa jien u huwa int.
G'alhekk Alla hu dejjem !eneru| immens mag'na u din il-!enero|ità tieg'u
tmur lil hemm mid-dnubiet kollha li nwettqu.
Jekk naslu fit-tmiem tad-dnubiet tag'na, l-Im'abba ta’ Alla g'alina tkun
qisha g'adha se tibda t-ti!rija: ma tg'ejja qatt tinag'ta, tinag'ta u ter!a’
tinag'ta. Din il-!enero|ità mmensa u
l-Im'abba ta’ Alla ntwerew b’mod spettakulari meta l-Iben ni|el jg'ammar fostna
fil-!isem ta’ esù ta’ Nazaret. Mhux
biss g'ammar mag'na, u tg'abba bit-tbatjiet tag'na... mhux biss t'assarna u g'en
lil kull min iltaqa’ mieg'u... mhux biss imliena bid-Dawl u l-G'erf tat-tag'lim
tieg'u... imma fuq kollox Hu da'al fil-Misteru tal-G'id, u din kienet l-akbar
att ta’ !enero|ita li qatt wettaq Alla.
G'alkemm huwa Alla li jista’ kollox, Hu ma jistax jisboq dik
il-!enero|ità!

Fil-Misteru tal-G'id, Kristu da'al
fit-tbatija, fil-Passjoni, fil-Mewt u fil-Qawmien Glorju|. Dan hu l-Misteru tal-G'id. Imma xi tfisser din l-g'otja, din
il-!enero|ità? Xi jg'idlek lilek u lili
dan il-Misteru tal-G'id li Kristu !ie biex jg'ix u j!arrab? Importanti li mhux biss inkunu nafu imma li
dan l-g'arfien isir 'u!!ie!a nar f’qalbna, ibiddilna, jsir Im'abba re iproka
lejn dak Alla li 'abbna tant u jqa att minna l-irbit tal-egoi|mu biex inkunu
nistg'u ninag'taw g'al 'utna l-bnedmin.
Ovvjament dan ma jistax ikun xog'olna.
Dan hu xog'ol l-Ispirtu Qaddis ta’ Alla.

Imma ner!a’ nistaqsi, x’g'amel g'alina Kristu
meta waslet is-sieg'a tieg'u? Huwa miet
biex i'allas id-dejn tad-dnub tag'na.
Huwa 'a fuqu dak li l-Li!i kienet titlob g'alina: min jidneb i!arrab
il-mewt. Hu 'a fuqu d-dnub tad-dinja
kolllha u !arru mieg'u lejn il-Kalvarju u hemm il-bniedem esù Kristu 'a
l-kastig biex min jemmen f’dan kollu, ji!i !!ustifikat, isir !ust, je'les
mill-mewt tad-dnub. A'na nistg'u ng'ixu g'al
dejjem, g'ax Kristu da'al fil-mewt f’ismna u wera li l-Im'abba hi akbar
mil-Li!i, akbar mill-mibeg'da, akbar mid-Dnub, g'ax l-Im'abba 'ar!et
rebbie'a. Fi Kristu rxuxtat naraw
l-Im'abba rxuxtata fuq il-mewt tad-dnub.
L-Im'abba hi akbar mill-'aqq. U
dan b’risq tieg'i u tieg'ek!

Imma dawn huma paroli fqar immens,
immens! Kif jista’ wie'ed jitkellem fuq
l-A'bar it-Tajba bi kliem tant fqir!
G'alhekk, jew ja'dem l-Ispirtu s-Santu jew xejn. Huwa Hu li g'andu s-setg'a li jift'ilna
l-g'ajnejn ta’ qlalubna biex naraw dak li g'ajn qatt ma rat u nisimg'u dak li
widna qatt ma semg'et x’lesta g'alina Alla li j'obbna tant. J’Alla x-xorti kbira ta’ 'ajjitna tkun li
ng'arfu bl-Ispirtu dak kollu li Kristu wettaq g'alina!

L-Ewwel Qari

Il-bniedem jidneb g'ax ma jag'rafx din
l-Im'abba ta’ Alla g'alih. Dan jag'mel
minnu bniedem egoista. Dan hu a'na
lkoll. Ming'ajr l-Im'abba ta’ Alla a'na
nid'lu mill-ewwel, istantanjament, fil-mewt u fil-bi|a’ tal-mewt. Kollox jibda jheddidna! U g'alhekk il-'in kollu bil-ponnijiet
merfug'a biex niddefendu ru'na kontra dak li jista’ ji!rilna, kontra dak li
jista 'addie'or jg'idilna, kontra l-mard li nistg'u in!arrbu a'na jew l-g'e|iez
tag'na... fi gwerra kontra kollox. Dejjem
ta't assedju! Dan hu l-bniedem imsejken
maqtug' mill-g'arfien tal-Im'abba tal-Missier li ntweriet fl-Iben Kristu
 esù.

Il-konver|joni vera mhux li g'andek dnub u
tmur tqerr biex titqarben. &afna drabi

nid'ku bina nfusna nkunu! Di!a taf li
x’'in jg'addu jumejn int se ter!a’ taqa’ fl-istess gandott. Din mhix konver|joni, mhix bidla tal-qalb. Il-konver|joni hija li int t'ossok ma'bub
tassew minn Alla, hekk kif int, anke bid-dnub tieg'ek. Mhux g'ax Alla ji!i jaqa’ u jqum jekk tidnibx
jew le! {gur li le! Alla ma jridekx tidneb g'ax id-dnub
joqtlok. Imma lilek i'obbok g'ax jaf li
int u jien ilsira tal-kundizzjoni marida, tal-kan er tar-ru' li huwa d-dubju
tag'na dwar Alla.

Meta niskopru l-konver|joni, qalbna timtela
b’Fidu ja f’Dak li j'obbna tant u nin'elsu mill-bi|a’ ta’ x’jista’ ji!ri. Din hi l-Fidi! &afna drabi l-Istorja ma
ti!ix kif nippjanawha a'na, u Alla'ares!
Imma fina jkun hemm dik i - ertezza li tg'idilna li Hu jaf x’inhu
jag'mel; ertezza li l-Istorja hija mmexxija mill-Im'abba li to'ro! il-!id minn
kollox. Dan hu l-ottimi|mu dejjiemi
tan-Nisrani.

Qari mill-Ktieb tal-Profeta Isaija. 55, 6-9

Fittxu l-Mulej sakemm tistg'u ssibuh,

sejj'ulu sakemm hu fil-qrib!

&a j'alli triqtu l-midneb,

u l-bniedem il-'a|in fehmietu;

'a jer!a' lura g'and il-Mulej u j'enn g'alih,

g'and Alla tag'na g'ax hu ja'fer 'afna.

"Il-fehmiet tieg'i m'humiex fehmietkom,

u t-triqat tieg'i m'humiex triqatkom,

oraklu tal-Mulej.

G'ax daqs kemm huma og'la s-smewwiet mill-art,

daqshekk ie'or huma triqati 'l fuq minn
triqatkom,

u l-fehmiet tieg'i mill-fehmiet tag'kom.

Salm Responsorjali

Fi|-|minijiet tag'na l-Knisja qeg'da
tinduna li g'andha b|onn li jkollha process, strutturi ta’ evan!elizzazzjoni
mill-!did tal-img'ammdin membri tag'ha, barra milli g'al dawk li jg'ixu
f’pajji|i li dari konna nsej'ulhom “tal-Missjoni”. Spi a |-|mien fejn wie'ed jie'u “for
granted” il-Fidi ta’ kul'add fil-Parro a.
L-influwenza
tal-midja ddominata mill-kultura dominanti, sekulari||ata u pagana tal-lum
qeg'da tinfiltra fil-familji u d-djar ta’ madwar il-knisja tar-ra'al. Qabel, il-knisja tal-!ebel kienet b'al qroqqa
mdawra mill-flieles/djar, u din ix-xbiha kienet vera g'ax il-knisja kienet it-tieni dar ta’
kul'add. Dan m’g'adux il-kas, jekk
irridu nkunu sin ieri. Jekk il-pajji|
qieg'ed jg'addi erti li!ijiet li jmorru kontra l-etika morali li dejjem
'addnet il-Knisja mill-bidu nett, dan g'ax il-poplu jridhom dawn
il-li!ijiet. Alla jibg'at is-sinjali
ta|-|minijiet biex narawhom u nibdlu l-mentalità. Il-Knisja g'andha jkollu |ew!t i!wiena' jekk
trid li ttir: il-!wejna' li mdorrijin bih, dak tal-litur!ija u s-servizz sagramentali;
u l-ie'or tal-evna!elizzazzjoni, tal-predikazzjoni kateketika u profonda li
trawwem il-poplu fil-Fidi. G'ax ming'ajr
Fidi m’hemmx sagramenti, u ming'ajr sagramenti l-Fidi tinxef. {ew!t i!wiena', mhux wie'ed!

G'alhekk illum, il-Knisja sikwit tistieden
in-nies biex barra l-quddiesa, jag'mlu l-almu u ji!u jisimg'u kateke|i, jew
il-Kelma ta’ Alla. &afna jirrifjutawh
dan! Il-quddiesa bi||ejjed, jg'idulek. Ingannati!
Ma ji!ux g'ax jib|g'u li Alla se je'dilhom xi 'a!a. Di!a qed je'dilhom il-'in tal-quddiesa! Di!a qed je'dilhom tip ta’ 'elsien
bil-kmandamenti u l-pre etti tieg'u!
Issa se jivvintaw ukoll is-Smig' tal-Kelma...

Dan kollu jmur kontra dak li qed twasslilna
l-Litur!ija tal-Kelma tal-lum. Alla ma
jrid jie'u xejn ming'and 'add, u lanqas g'andu b|onn 'add! Hu jrid jag'ti u jag'ti u jer!a’ jag'ti. Hu !eneru|.
Huwa l-bniedem li g'andu b|onn ta’ Alla.
Huwa l-bniedem li g'andu b|onn jiskopru li Alla mhux xi 'add li trid
tikkalmah bil-panadol tal-quddiesa tieg'ek.
Il-Quddiesa hi g'alik, imma dan inti ma tafux g'ax m’intix Nisrani. G'andek b|onn tikber fil-Fidi biex tkun Nisrani u
“tara” u tapprezza l-!id
enormi li tieg'u int werriet.

Is-Salmista li kiteb dan is-Salm huwa bniedem
li g'araf dak li kellu jag'raf minn Alla, u dan l-g'arfien imlih bi
gratitudni. Mhux hu jag'ti lil Alla imma
Alla jag'ti lilu, u fi Kristu l-Missier tana kollox tant li ma jista’ qatt
iktar jag'tina xi 'a!a li tmur lil hemm minn dan! Fi Kristu, l-Missier tana t-Te|or tieg'u, u
min hu mbierek li j!orr dan it-Te|or f’qalbu m’g'adux iktar tallab, lanqas
ilsir, imma Sultan.

Ritornell: Qrib il-Mulej lejn kull min
isejja'lu.

Salm 145

Kuljum irrid inbierkek,

u nfa''ar ismek g'al dejjem ta' dejjem.

Kbir il-Mulej, ta' min ifa''ru bil-bosta,

bla tarf il-kobor tieg'u.

Twajjeb u 'anin il-Mulej,

idum biex jag'dab u kollu tjieba.

Twajjeb ma' kul'add il-Mulej,

tjubitu fuq kull ma g'amel.

ust il-Mulej fl-im!iba tieg'u kollha,

twajjeb f'dak kollu li g'amel.

Qrib il-Mulej lejn kull min isejja'lu,

lejn kull min isejja'lu fis-sewwa.

It-Tieni Qari

Lil Filippin, San Pawl jg'idilhom li g'alih
jekk imut jew jibqa’ 'aj ftit ie'or, xorta wa'da. Min minna se jg'idu dan il-kliem? A'na msejknin, iggranfati ma’ din il-'ajja u
mmorru g'al xi “check-up” b’qalbna ttaqtaq.
Kull meta mmur g'and it-tabib jien, dejjem isibli l-pressjoni
g'olja. Kif jista’ jkun li le, jekk ikolli
qalbi t'abbat sitta sitta! A'na lkoll
ta’ min jag'dirna. Meta Kristu beka
quddiem il-qabar ta’ Lazzru, ma bekiex g'al Lazzru g'ax di!a kien jaf li
l-Missier kien ta' is-setg'a li jqajmu mill-mewt biex dawk li kien hemm
pre|enti jaraw u jemmnu fiH. Huwa beka
g'an-nies mi!bura, g'ajjiena u mitluqa, be|ag'na mill-mewt. Fuqna jibki Kristu, mhux fuq min telaq. Jibki fuqna g'ax jarana mdawrin bil-bi|a’
tal-mewt li hu ta’ 'afna tipi.

Imma g'andna tama! Kull min jikber fil-Fidi, jikber fil-'elsien
minn dan il-bi|a’ tal-mewt. Dan hu rigal
kbir li Alla jrid jag'tina fi Kristu!
X’!enero|ità! U a'na na'sbu li
Alla dejjem irid Hu! Kristu !ie sabiex
jaqsam il-mewt fi tnejn, biex dawk li jemmnu fih jg'addu !a minn hawn
g'all-&ajja ta’ Dejjem. Il-mewt ma
tfisser xejn g'al min hu 'a!a wa'da ma’ Kristu.
on-Nisrani hemm l-Ispirtu ta’ Dak li reba' il-Mewt; ta’ Dak li jbe|za
l-mewt tieg'ek u tieg'i. Pawlu jg'id:
“G'alija l-'ajja hi Kristu u l-mewt hija reb'!”
(v. 21).

Kemm ilna ma nisimg'u fuq il- enna!! &add m’g'adu jsemmi l- enna u lanqas
l-Infern. Il-&ajja t’hawn saret
tiddomina kollox. Alla qieg'ed hemm biex
jaqlag'lna l-grazzji g'al “hawn”, g'al din il-&ajja. Il-bi a l-kbira tat-Talb tag'na hu b’dan
il-g'an. L-ikbar grazzji ma
nitolbuhomlux: dawk il-grazzji li jkabbru l-Fidi, l-Im'abba, it-Tama f’dinja
o'ra. Min hu 'erqan g'all- enna u jo'lom
biha, jinduna malajr li l-problemi t’hawn, li qabel kien qishom muntanji, jsiru
|rar. L-Iskrittura hi mimlija bi
fra|ijiet li j'abbru r-reb'a ta’ Kristu fuq il-mewt personali tag'na. “Inbelg'et il-Mewt fir-reb'a. Fejn hi ja mewt ir-reb'a tieg'ek? Fejn hi, ja Mewt, in-niggie|a tieg'ek?” (1 Kor. 15, 54-55).

Minn fejn !ejja din ir-reb'a tan-Nisrani fuq

il-bi|a’ tal-mewt jekk mhux mill-!enero|ità ta’ Alla li ntweriet fi Kristu?

Qari mill-Ittra ta’ San Pawl Appostlu
lill-Filippin. 1, 20c-24, 27a

&uti: Kristu jkun imsebba' fil-!isem tieg'i, sew jekk ng'ix u sew jekk immut. G'ax g'alija l-'ajja hi Kristu, u l-mewt hi reb'. Jekk g'andi nibqa' 'aj fil-!isem, dan ifisser li g'andi nag'ti l-frott tax-xog'ol tieg'i. X'naqbad nag'mel ma nafx; ninsab bejn 'altejn. Min-na'a l-wa'da, nixtieq nintemm u nkun ma' Kristu, li jkun 'afna a'jar g'alija; min-na'a l-o'ra, jekk nibqa' ng'ix fil-!isem, ikun 'afna a'jar g'alikom.

&a!a wa'da ng'idilkom: !ibu ru'kom kif jixraq lill-Evan!elju ta' Kristu.

Evan!elju

L-ag'ar 'a!a li tista’ ti!rilna, lilna li nittamaw fil-Mulej esù hi li naqg'u fis-“suppervja reli!ju|a”. Minn din kienu jbatu 'afna l-Fari|ej. B'ala gupp ta’ nies, dawn kienu rrispettati u stmati 'afna mill-polu Lhudi, u kellhom influwenza kbira mhux biss fil-qasam reli!ju| ta’ |mien esù, imma wkoll f’dak politiku. &afna nies li kellhom reputazzjoni ta’ qdusija u ta’ fedeltà mat-tradizzjonijiet u d-drawwiet reli!ju|i ta’ I|rael kienu prodott ta’ dan il-grupp. Infatti jekk ridt tkun “xi 'add” fi |mien esù, ridt li tkun tag'mel parti jew mill-Fari|ej jew mir-rivali tag'hom, is-Saddu ej. Dawn tal-a''ar ma kinux daqshom fidili mal-irqaqat tal-Li!i ta’ Mosè, u waqt li l-Fari|ej kienu jemmnu fil-weg'da tal-Messija u kienu jistennewh b’'erqa, is-Saddu ej ma kinux jag'tuha wisq importanza din l-ideja u kienu ja'sbu li din tal-Messija kienet sempli i tama tal-popolin. Mis-Saddu ej ukoll kienu jkunu l-bi a l-kbira tas-sa erdoti tat-Tempju u fuq kollox il-Qassisin il-Kbar.

Dawn i|-|ew! partiti, jekk ma kienu jaqblu fuq xejn, u sikwit kienu rivali, kienu jaqblu fuq 'a!a wa'da |gur: l-oppo|izzjoni li wrew lil esù. Waqt li s-Saddu ej ma kinux ini||luha din l-ideja tal-Messija, il-Fari|ej kellhom ideja differenti tieg'u minn dik li kien jirrappre|enta l-Mulej esù. Kemm esù kemm wanni l-Battista qablu kienu jattakkaw li|-|ew' gruppi, spe jalment lill-Fari|ej fuq il-wi b’ie'or tag'hom. G'ax waqt li kienu jag'mlu minn kollox biex jobdu l-Li!i, huma we'lu fl-iktar kmandament importanti: l-im'abba

tal-proxxmu, spe jalment tal-proxxmu dg'ajjef.
Huma kienu ji!!udikaw lil kull min ma kellux sa"a jistinka daqshom
fil-'wejje! reli!ju|i. Kienu ja'sbu li
huma kienu a'jar mill-o'rajn, u din hi “s-suppervja reli!ju|a”.

Fil-Van!elu tal-lum m’a'niex se niltaqg'u mal-Fari|ej, imma r-rakkont li
g'andna huwa twiddiba g'alina li ma mmorrux, b'all-Fari|ej, no'olmu li a'na
a'jar minn xi 'add g'ax forsi sikwit immorru l-Knisja. Li wie'ed imur il-Knisja hi xi 'a!a tajba
mmens, imma tista’ wkoll ma tfisser xejn.

Fil-parabbola li jirrakkonta esù, niltaqg'u ma’ |ew! tipi ta’ nies: dawk
li damu 'afna ja'dmu fl-g'alqa tal-Mulej, u dawk li bdew ja'dmu lejn tmiem
il-jum, lejn l-a"ar ta’ 'ajjithom g'ax forsi kkonvertew meta bdew i'ossu
x-xju'ija riesqa u allura 'asbu g'al rashom, g'alli jista’ jkun... Imma t-tema tal-Kelma llum hija l-!enero|ità
bla limiti tal-Missier. Lil dawk li
'admu 'ajjithom kollha, l-Mulej ma naqashom f’xejn. Tahom dak kollu li kien weg'dhom, li dejjem
hu 'afna. Bin Sirak, fi tmiem tal-Ktieb
tieg'u fit-Testment il-Qadim, imur jg'id: “Araw b’g'ajnejkom kemm t'abatt ftit,
imma sibt g'alija 'afna mistrie'.” (Sir.
51, 27). Mhux g'ax kien t'abat ftit,
anzi, t'abat fuq li t'abat, imma r-rigal tant kien enormi li ma baqax jiftakar
kemm kien bata. B'alma jg'id San Pawl
fl-Ittra lir-Rumani: “Jiena g'adni perswa| li t-tbatijiet ta’ issa ma g'andhom
xejn x’jaqsmu mal-glorja li g'ad trid tidher fina.” (Rum. 8, 18).

Xi Nsara huma reklam ikra' g'all-Mulej min'abba li donnhom dejjem
bil-geddum, b'alma kienu l-Fari|ej, g'ax qed ibatu 'afna fil-qadi
tal-Mulej. M’g'andhomx il-fer' ta’ nies
me'lusa fi Kristu; m’g'andhomx gratitudni; dejjem imarmru fuq is-Salib; donnhom
li huma nies tal-Li!i, ta't il-madmad, jag'mlu li g'andhom jag'mlu g'ax hekk
suppost, xi trid tag'mel... Imbag'ad
dawn isibuha fa li li ji!!udikaw lil dawk li huma “tad-dinja”, li ma g'a|lux
lill-Mulej, jew li daru lejH tard f’'ajjithom, mhux b'alhom. G'andu ra!un il-Van!elu tal-lum jag'laq
bil-fra|i: “Hekk tal-a"ar ji!u l-ewwel, u tal-ewwel l-a"ar.” (v. 16).

J’Alla nkunu minn dawk l-Insara li ja'dmu minn qalbhom g'all-Mulej g'ax fiH
sabu dak li dejjem fittxew: l-Im'abba, il-pa i u l-g'aqda ta’ bejn l-a'wa. U fuq kollox, 'a nikbru fl-umiltà li hi
l-virtù tal-g'orrief veri.

Versett: Hallelujah. Alla sej'ilna permezz tal-Evan!elju, biex
niksbu l-glorja ta’ Sidna esù Kristu.
Hallelujah.

Qari mill-Evan!elju ta’ San Mattew.
20, 1-16a

F’dak i|-|mien: esù qal lid-dixxipli tieg'u din il-parabbola: “Is-Saltna tas-Smewwiet tixbah lil wie'ed sid li 'are! fil-g'odu kmieni 'afna biex isib nies tax-xog'ol u j'addimhom fl-g'alqa tieg'u tad-dwieli. Ftiehem ma' xi 'addiema b'dinar kull jum u bag'athom l-g'alqa. &are! ukoll madwar it-tielet sieg'a, ra o'rajn qeg'din fil-pjazza, bla xog'ol, u qalilhom, 'Morru intom ukoll l-g'alqa, u nag'tikom li jkun 'aqqkom.' U marru. Ra!a' 'are! g'al xi s-sitt sieg'a u mbag'ad g'al xi d-disg'a sieg'a, u g'amel l-istess. G'all-'abta tal-'dax-il sieg'a ra!a' 'are! u sab o'rajn qieg'da, u qalilhom, 'G'aliex qeg'din hawn il-jum kollu ma tag'mlu xejn?' Qalulu, 'G'ax 'add ma qabbadna.' Qalilhom,'Morru intom ukoll l-g'alqa.'

G'al fil-g'axija mbag'ad sid l-g'alqa qal lill-prokuratur tieg'u, 'Sejja' lill-'addiema u 'allashom, ibda minn dawk li !ew l-a''ar u spi a b'dawk ta' l-ewwel.'   ew dawk li da'lu g'ax-xog'ol fil-'dax-il sieg'a u 'adu dinar kull wie'ed.   ew ta' l-ewwel, u stennew li kienu se jir ievu iktar, i|da huma wkoll 'adu dinar kull wie'ed. Huma u jit'allsu qabdu jgemgmu kontra s-sid u jg'idu, 'Dawn ta' l-a''ar sieg'a wa'da g'amlu, u int qisthom b'alna li tg'abbejna bil-pi| tal-jum u s-s'ana!' Qabe| is-sid u qal lil wie'ed minnhom, '&abib, minn xejn ma nqastek jien; mhux b'dinar ftehemt mieg'i? &u li jmissek u itlaq. Lil dan ta' l-a''ar irrid nag'tih daqs kemm tajt lilek. Ma nistax nag'mel li rrid bi 'wej!i jien? Jew qieg'ed tg'ir g'ax jien qalbi tajba?'

Hekk ta' l-a''ar ji!u l-ewwel, u ta' l-ewwel ji!u l-a''ar."